

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

Del moment bèl·lic

LA GRAN LLUITA LLIBERADORA

VOLGUTS amics : Llegíreu, al número passat, el que, segons recontava el legionari Jaume Pou—i és ben cert—, feia constar, la *Gasetta del Rin i de Westfalia*, referent als homes dels països neutrals que posen la vida volenterosament damunt l'ara sagrada de l'altar dels sacrificis que, per a la lliberació del món, ofereixen, en holocauste sublim a la causa de les nacions, els exèrcits aliats?...

Doncs, bé. Jo, un voluntari català del 1.er Reg. Estranger, els dic, ara, als homes que escrivien aquelles notes ofensives a la honorabilitat dels legionaris, als inspiradors de les notes repetides i als afins a uns i altres, siguin del país que siguin, que tots plegats formen una mateixa mena de niçaga, filla de maledicció, de la qual n'han eixit els promotors de la tragedia que ara fa escriure de dolors la humanitat, per causa de la plètora d'urc, d'arrogancia estúpida, del fanatisme que pel cap de l'Imperi senten tots els germànics i—amb els respectes convenients—els que no en són, de bon troç, de fills de les terres que reguen el Rin i el Danubi; a tots els dic que són una gent vençuda, perquè espiritualment, moralment, han mort, fa temps, per als demés homes : entre aquesta família de degenerats anímics, s'hi troben molts enginyers i químics que laboren per als afers de la mort, només; i hi han estratègies i confessors de consciències que ensenyen el camí de les cases i dels béns dels altres, o els atien a fer el mal, per a destruir la gent nostra, els homes de les races que viuen de cara al Mediterrani i a l'Atlàntic; més els diuen que, destruint-nos a nosaltres, treballen per al major triomf de la causa de la cultura i de la civilització úniques al món...

També dec dir que entre els legionaris catalans hi han treballadors de la terra, fills de les valls i de les muntanyes; hi han carreters, paletes, molts obrers mecànics i electricistes; hi han joiers, argenters, i artistes diferents; hi han homes de lletres i estudiants, anats, tots, a la lluita grandiosa que té corprès el món, induïts, uns, pel noble coratge que els produï el

veure mancar als drets dels homes i de les coses, en una època de gros avenç com l'actual, per un poble arbitrari fins a la pròpia essència, i altres portats per l'aspiració suprema, latent, exterioritzada en aquell bell instant, de llibertat individual i col·lectiva, que no permet que passi per alt, sense intervenir-hi directament, cap injustícia, petita ni grossa, i tots plegats, en concret, pel manteniment definitiu del dret de la hora d'ara, que és la bona, perquè tota la humanitat hi ha arribat, sense estorsió cro-

perialistes i perquè tots lluitem amb la íntima convicció de que devem triomfar i de que, enc que perdéssim, que no perdrem, perquè no podem perdre, no pel fet d'abatre'ns materialment, deixariem, per això, de tenir tota la raó!

La nostra actitud és humaníssima, perquè lluitem per l'abolició, definitiva i veritable, de les diverses formes d'esclavatge dels homes; la finalitat nostra, ja que som a la guerra, és altament civilitzadora, perquè breguem per la permanència d'aquells elements de selecció, de refinament, de les lleis i dels costums; som, junts amb tots els demés homes de les terres menaçades i opreses, els que, amb plenitud de drets, podem dir-nos representants de la veritable cultura, perquè la nostra acció no és deletèrea, no és ofensiva, sinó de legítima defensa del patrimoni intel·lectual i artístic de tots...

Diuen els militaristes dels imperis centrals, valent-se de la Premisa adicta, que volen penjar els polonesos, els catalans i els japonesos que ara vénen; a més, no volen, ni han volgut, respectar el dret de gent ni el còdic humà de les lleis naturals, que no l'han obeït mai; volen, i han volgut, en canvi, això

sí, ofegar milers de dones i de criatures i de persones per a ells inofensives en plena mar; volen, i han volgut, raptar les noies i les dones joves, el goig de les mares velletes, la esperança de les generacions futures, la joia de la d'ara.....

Nosaltres, enc que fossim sols, lluitaríem per la lliberació d'aqueixos infants, d'aqueixes donzelles i mares joves, i lluitaríem i lluitem fins a morir; i si en fan un de presoner de nosaltres és algun mal ferit que ni pot moure's; un cas ben esplendorosament gloriós de l'absoluta irreductibilitat nostra és el memorable fet d'armes en el qual caigué, greuissimament ferit, l'heròic legionari Pere Ferrés-Costa, qui preferí ésser rematat per la soldadesca prussiana abans que dir un mot ni fer un gest de feblesa, tal com li exigien aquells corbs!...

Per la transcripció,

ARNAU DE VILANOVA

Grup de Legionaris, metral·ladors del primer Regiment Estranger, entre els quals s'hi troba en Josep Ceuma, voluntari català que morí gloriósament en la batalla de Picardia (Somme).

nològica, pel curs natural del temps, sobre el dret estantí i funestíssim, ara i abans, dels poders inícs i absorbents del centre d'Europa...

Jo els dic que això que fan no és humà ni és res més que el despit del vençut moralment ja abans de començar la lluita, i del que jo us dic ne són proves evidents la preferència manifesta en destruir les obres artístiques i les fàbriques i manufactures industrials i la rabia folla que demostren perseguint i torpedejant els vaixells dels digníssims antagonistes seus i els que no ho són dels adversaris també.....

De nosaltres, del grapat de catalans que som aquí a la França, n'hi ha molts que ens allistarem quan els exèrcits de la llibertat es veien obligats a evacuar Charleroi, quan perdien, que no té cap gràcia anar aon va la victòria, i aquells dies foren ben bé de prova...

Som pocs, però som molts, perquè cada un de nosaltres en necessita una legió d'im-

El domini de la escola

HEM clamat i venim clamant per que a Catalunya l'ensenyament dels nostres infants es doni en llengua catalana.

És aquesta una de les aspiracions nacionalistes acceptades naturalment per tots els nacionalistes catalans, siguin de la tendència política que es vulgui. I és així, perquè tots els nacionalistes hi hem vist, en aquesta aspiració, un mitjà poderosíssim per a l'assoliment de la indestructible efectivitat nacional que representa la existència, al si de les consciències catalanes, d'un sentiment i una voluntat tan íntegrament nacionalistes, que han de tenir prou força per a fer sorgir de la caòtica situació actual de Catalunya l'afirmació col·lectiva de la nostra existència com a poble.

Com a nacionalistes, i pel sol fet de dir-nos-en, nosaltres, apart d'altres raons de caràcter pedagògic que aconsellen que als infants els siguin donades les primeres nocions educatives en la llengua que parlen, venim obligats a voler que a la nostra terra, que a les escoles de la nostra terra, sigui l'idioma català el vehícol transmissor de la educació intel·lectual dels infants, que cap mal han fet per a que se'ls condemni a haver d'escoltar de llavis del mestre una inacabable serie de coses difícils, quan no impossibles, d'ésser adaptades i gravades als cervells infantils.

Però, apart d'aquest aspecte purament, exclusivament nacionalista de l'ensenyament dels infants, nosaltres, que som homes de llibertat, que els anhels nostres s'encaminen vers la normalització social més absoluta, no podem deixar de clamar, també, per que l'ensenyament dels infants s'allunyi dels mètodes que la modernitat dels temps actuals rebutja completament.....

La escola és susceptible, encare, d'una infinitat de renovacions. Per apatia, per inconsciència, per negligència o pel que sigui, els homes no s'han preocupat, amb gaire interès, de cercar la fórmula que sostragués la escola del domini brutal que hi vénen exercint una infinitat de prejudicis i d'atavismes que l'estanyen barroerament dins de l'estretor dels vells sistemes educatius.

Com a homes de llibertat, repetim, nosaltres tenim el deure d'afirmar que les concepcions ideals que sustentem ens obliguen a rebutjar, totalment, aquella serie de prejudicis i atavismes que, filtrant-se, des de la escola, al cervell dels homes de demà, per força han de influir tendenciosament en la manera d'ésser d'aquells homes que han de viure i han d'apressar la normal evolució de la societat.

La escola, laboratori de consciències humanes, no ha d'ésser sembradora d'apriorismes nefasts per a la lògica renovació de la humanitat; la escola ha d'ésser temple de serenitat, de neutralitat, de civilitat, i no han de poder entrar-hi, per tant, els sistemes religiosos que enterboleixen la pensa i impossibiliten que el discerniment humà pugui verificar-se com a funció normal i estimulante del cervell i la voluntat dels individus.

Ha de laicitzar-se la escola traient-la del domini de tantes ordres, confraries i institucions religioses aon ara està sotsmesa i ha de reivin-

dicar-se a favor de les institucions civils dels pobles aquell predomini que, dins de l'ensenyament, els sectarismes migevals hi han vingut exercint.

La funció de l'ensenyament ciutadà entra de ple a la missió que té a desenvolupar l'Estat modern, que ha de distingir-se de les arcaïques i tiràniques concepcions que han mantingut els poders dirigents dels pobles en una tònica de revelliment que ha degenerat, puix no podia ésser d'altra manera, en el manteniment constant i sistemàtic d'un sens fi de privilegis i anormalitats contraries a la essencialitat de les modernes teories socials, aimadores de la llibertat i partidaries de fer prevaler sempre la espiritualitat lliure, civil i tolerant de les idees no tacades de confessionalisme, de religiositat...

Com a nacionalistes de Catalunya que aspirem a bastir el propi Estat, infondint-li les més avançades modernitats socials, hem d'afirmar que som contraris de tot quant representi intromissió, a les organitzacions d'aquell, d'influències agenes al que ha d'ésser norma, regularització i desplegament de les lliures funcions del mateix. És per això que, per tal d'evitar la desfiguració del nostre caràcter nacional, l'ensenyament primari ha d'ésser en català, de la mateixa manera que, per a evitar, en absolut, que l'esperit civil dels pobles es vegi posposat i anorreat per l'esperit d'altra mena de col·lectivitats, ha d'evitar-se que l'ensenyament estigui en poder de congregacions i institucions que no podran ésser jamai espill de desapassionament i tolerància.

Dintre la escola, han de romandre neutralitzats els sentiments religiosos — que no són pas garantia absoluta i exclusiva de moral i bondat socials — posseïts pels homes que a la escola hi tenen preponderància, essent, per tant, necessari, a fi de conseguir, totalment, aquesta neutralització, sostreure la escola del domini d'aquells sentiments a que, avui, en bona part, està subjecta, laicitzant-la completament, íntegrament. D'aquesta manera, la escola, com lògicament li correspon, esdevindrà una institució civil, forjadora de l'esperit i la consciència de tots els ciutadans, perquè seràn els ciutadans mateixos els que n'exerciran el domini.

A tots els nostres llegidors

Ho hem vingut dient i repetint i tal com hem dit estem disposats a fer-ho. Des del número vinent anirem publicant en les planes de LA NACIÓ els noms dels que, no satisfent els corresponents rebuts de subscripció, dificulten la nostra marxa administrativa. Així, doncs, tots aquells que es trobin en descobert amb la nostra Administració i vulguin evitar que el seu nom vagi inclòs en la llista de morosos, poden fer-ho només que complint amb el llur deure, el qual no és altre que **SATISFER ELS REBUTS QUE TENEN PENDENTS DE PAGAMENT.** La quantitat de

2.500 PESSETES

que se'ns deu, pot posar, a no tardar gaire, la nostra existència en perill. Qui estimi les nostres idees i cregui d'eficàcia la publicació del nostre setmanari, no pot consentir, de cap manera, que hagi d'ésser directament responsable de la manca d'un orgue d'expressió i divulgació dels ideals nacionalistes-socialistes.

HIGIENE

MOLT s'ha parlat referent a la higiene ciutadana; però molt poc s'ha preocupat de protestar del que passa en els interiors de les cases de la part vella de la nostra ciutat, quals rònegues i mal ventilades habitacions, més que estatge de persones, semblen veritables corrals on, ciutadans poc escrupulosos de la salut pròpia i de la dels demés, hi crien tota mena de bestiar—gats, goços, galls, gallines, conills, ànecs, etc., etc.—, respirant-s'hi, per tal motiu, una atmòsfera xopada de vapors engendradores de tota mena d'enfermetats, car els excrements que, remoguts per l'aviram mal disposada en un reduït pati o més mal disposada, encare, en una esquifida gabià, escampen arreu les seves nefastes olors gens agradoses i molt perjudicials pel còs humà, fa que augmenti la misèria espiritual i corporal dels habitants d'aquella part de la ciutat comtal.

I és que el poble no està prou compenetrat de ço que li manca pel bon viure; és que, encare, el nostre poble ciutadà, viu en els primers temps de la civilització humana, en aquells temps en que el corral formava part de la família, com la *bóta del recó* ho forma, avui, del bon camperol...

No, això en un temps com el d'ara i en unes circumstàncies com les que el poble català atravesava, no pot ésser, no deu haver d'ésser, que continuï en aquest estat i disposició de coses tan endarrerides i que tant perjudiquen a les aspiracions de Catalunya, puix un poble que preté ocupar un lloc en la càtedra de les nacionalitats europees, una de les coses que més l'han de caracteritzar, per assolir el grau de perfeccionament que anhela, és l'avenç de la higiene ciutadana fins arribar al màxim nivell dels pobles que demà seràn els seus companys inseparables...

I aquest perfeccionament no s'acquireix, solament, exhibint *automòbils que reguen i escombren* al hora, ni, tampoc, fent passejar per les Rambles a uns homes que, amb unes *pinces*, recullen els papers que hi ha per terra i els fiquen a una mena de *galleda amb rodes* que fan córrer a empentes...

El perfeccionament s'acquirirà fent respectar, encare que sigui per força, les lleis d'higiene ciutadana, i prohibint, enèrgicament, el manteniment d'aviram en els interiors de les cases de la ciutat, fent comprendre, ben palesament, als veïns, el greu perill que representa per a la salut pública i pel bon nom de la ciutat mateixa, l'existència d'aquestes besties en llocs on l'aire no es renova mai, i on el sol, per regla general, hi manca quasi sempre...

És, doncs, de gran importància la resolució ràpida d'aquest problema que cada dia es fa més difícil amb greu perjudici del poble que, per la poca cultura dels uns—els que mantenen l'aviram—i per la manca d'esperit dels altres—els que, sabent cassos d'aqueixa mena, no en fan la deguda denúncia a qui correspongui—, es va corrompent cada dia més i més...

EMILI PELLICER I JEREMIES

Una fulla interessant

AMB motiu de la commemoració de la diada de l'onze de Setembre, la Joventut Catalanista de Barcelona edita una fulla que, amb el títol de «Catalanitat» i dirigida «Als obrers de Catalunya», fou profusament repartida. De la esmentada fulla n'extraïem els paràgrafs següents:

Infondit el nostre esperit del veritable sentit de catalanitat, que ens fa marxar al costat dels pobles quals concepcions democràtiques i proclamació del dret els ha situat a la davantera de l'avenç de la humanitat, no sabriem, avui, en commemorar-se la data, per a tots oprobiosa, triomfadors i derrotats, de la profanació del suprem dret a la vida, incórrer solament en lamentacions de la nostra dissòrt, com a poble, ja que palesariem la nostra feblesa com a tal, i l'estar orfes, com a homes, del sublim ideal que mou a la humanitat a reivindicar-se del jou econòmic que moral i materialment la esclavitzava.

Per això, avui, en dirigir-nos al nostre poble, ho hem volgut fer adreçant-nos ben directament a ell, als que sofreixen l'oprobri del més fort, i se senten denigrats i tiranitzats per aquells que, bò i dient-se germans de pàtria, s'atribueixen la màxima representació de llurs atributs i monopolitzen llur riquesa amb mires a un exagerat egoisme individualista.

Tota lluita és el resultat d'una tirania que es sofreix, o que vol exercir-se; contra ella, tot ésser humà s'hi revolta; per això, avui, sentim, nosaltres, lluitadors, rebel·lar-se l'esperit nostre contra la tirania que damunt de la nostra pàtria, Catalunya, s'és exercida; contra la tirania que damunt dels seus homes plana, dignament secundada per aquells dels seus propis fills que es lucren amb l'esforç dels demés germans.

Proclamats han estat, a Catalunya, els dos grans ideals que, agermanats, avancen, obrint-se pas, de cara al món, i que, per ésser basats en un fet biològic, irremissiblement han de triomfar. Aquests ideals són: la reivindicació de la personalitat econòmica dels homes i la reivindicació de la personalitat nacional dels pobles oprimits.

Per a assolir aquesta doble personalitat, hem de lluitar, doncs: sense assolir la una, no podem assolir l'altra, ja que són una mateixa cosa, i el nexa que els dóna vida fortament les uneix.

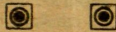
Avui, venim a fer acatament al símbol de les llibertats patries perdudes.

Cada dia, cada instant, hem de fer acatament davant les víctimes que, per lluitar per l'assoliment d'una llibertat, d'uns drets, el defectuós estat social que patim ocasiona.

Només que lluitant per reivindicar les llibertats perdudes ahir i per les que avui encare no se'ns han concedit, essent-nos unes i altres detentades inhumanament; això és, lluitant ben íntegrament per la llibertat espiritual i material, lograrem vèncer i dignificar-nos; els catalans som homes de llibertat, ho portem tots a la sang nostra!...

AVIS D'ADMINISTRACIÓ

Recomanem a tots els nostres amics-corresponsals als quals els hi tenim enviats rebuts per al cobrament, se serveixin enviar-nos totes les quantitats que tinguin en poder seu per tal de facilitar la bona marxa econòmica del nostre setmanari :: ::

CONTRA EL BATLLE DE PINEDA

Una patotxada del «Brusi»

NOSALTRES tenim el bon gust i el bell costum de no llegir mai, mai, el ranci i arnat *Brusi*, i és per això que ens deuen passar despercebudes les patotxades que, forçosament, a les planes d'aquell diari deuen publicar-s'hi. Se veu que ara, darrerament, les... conviccions que la publicació fòssil sustenta s'han estremit davant la decisió del batlle de Pineda, el nostre bon amic Manel Serra i Moret, que ha disposat fos suprimir el rutinisme revellit amb que inicien el cant de les hores, en alguns pobles catalans, entre ells, fins ara, Pineda, els guaites de nit.

El Poble Català, referint-se a la indignació (?) que, davant la disposició d'en Serra i Moret, batlle de Pineda, l'«assenyat» *Brusi* ha sentit, escriu les paraules següents, que les fem nostres:

Des de les planes del *Diario de Barcelona*, escriu el literat de les sabatilles de simolsa Teodor Baró: «Tenemos el alcalde de Zalamea, el de Móstoles y el que se murió de pena porque a un vecino del lugar le hicieron corto el chaleco, a los cuales hemos de añadir el de Pineda.» Pregunta com ha lograt empunyar la vara, malgrat no gaudir de la simpatia de ningú de la població; i, amb maquiavelisme matosser, repugnant, ve a insinuar que dit alcalde se val de procediments immorals per a logar disposar de l'Alcaldia, arbitrariament. I, tot això, saben per què? Perquè l'alcalde de Pineda, el ferm nacionalista i foragitador del caciquisme pinedenc, Manel Serra i Moret, ha ordenat als guaites de nit que suprimeixin, quan vagin a cantar les hores, el carrinell «¡Alabado sea Dios!», tan pintoresc com fòra de lloc. Ja que ningú sap a què ve que s'hagi d'alabar primer a Deu per a enterar els veïns de la hora que és.

L'alcalde de Pineda trobem que ho ha fet molt bé. Però en Teodor Baró, apoiant-se en Píndar, en Ciceró, en Sant Bernat i en l'Espinel, i fins en la Constitució — ja veieu! —, ho troba monstruós i que pot fer-ho mercès al relaxament dels ressorts del Govern.

En Serra i Moret, un dels ciutadans més correctes i enters de Catalunya, res pot perdre en atacs de xarucs, amb ètica acordeònica, que no repara en calumniar a tort i a dret per la defensa dels interessos i el bon nom de la Església catòlica i romana.

TRIBUT DE SIMPATIA

EL Consell Directiu de la prestigiosa entitat «Gent Nova», de la veïna ciutat de Badalona, va pendre l'acord de visitar al digníssim Doctor Martí i Julià, fent-li entrega del Missatge quals principals i més essencials paràgrafs diuen així:

El Centre Catalanista «Gent Nova», de la ciutat de Badalona, al molt honorable patrici el senyor doctor en Domènec Martí i Julià

Permeteu, il·lustre mestre en nacionalisme, que nosaltres, humils admiradors de la vostra obra, vinguem fins a vós a expressar amb les nostres pobres i millors paraules, però amb tota sinceritat i senzillesa, el pregó sentitment que ens ha causat veure que deixaveu de dirigir i de prestar apoi a aquella entitat mare de renaixement polític català, en la que tants amors i tantes energies hi heveu esmerçat, durant una serie d'anys que per vós han estat de veritable sacrifici per la Patria. Ben apenats venim a manifestar-vos el dolor de la nostra ànima de patriotes, en aquests moments tan i tan difícils per la nostra estimada Unió Catalanista, condol que sentim no precisament per la vida d'ella sola, sinó per la repercusió que tenen aqueixes desorientacions en el sí de la catalanitat, encare molt feble, dels fills d'aquesta terra, i per la poca o gens de representació que té la nostra pàtria, com a poble vivent davant del món.

No ignorem, respectable doctor, els moltíssims i poderosos motius que us han induït a proposar a la Junta Permanent de la Unió Catalanista, i per ella al Consell General, la dissolució de la vella entitat; creiem saber les raons, totes veritat, que us assisteixen i que fonamenten la vostra proposició. Heu sofert com un apòstol, llargues anyades de treball intens i constant, predicant infatigable la més pura perfecció en tot ordre de cosa humana, sostenint com un heroi la bandera que tants cors havíeu fet vibrar i que fa anys restà abandonada per molts dels que un jorn l'enarborearen. I del vostre esforç gegantí ni un instant de vera satisfacció n'havéu copat. Se us han prodigat dolors a cada instant: desatencions, insinceritats, desenganys i a tothora fredors haveu trobat, mentre oferíeu vostre valiosí prestigi personal, curull de saviesa, de generositat i de recitit en tots conceptes. Comenem perfectament la llarguíssima sofrència de la vostra actuació directora de l'organisme que ara abandoneu.

A nosaltres ens toca en bona part acusar-nos de tots els pecats comesos pels qui ens havem vingut dient adictes a la Unió Catalanista; manaments que han motivat la vostra darrera decisió, que ara com uns infants sols sabem lamentar. Fóra inútil enumerar-los ja que no tenen remei — i ens donen potser un íntim propòsit d'esmena —, però que en conjunt són fills de no haver posseït aquella força de voluntat indispensable per a fer eficaç tota redemptora actuació. En essència, no és per res més que per manca d'una bona i forta voluntat de tots els seus components, salvant honroses excepcions, que la Unió Catalanista es troba en el tristíssim estat actual, cosa que endevinem que també us parteix el cor. I podeu ben creure que ho sentim vivament: per vós, que de cap manera us mereixeu el més petit disgust, per ella, la Unió, que estava cridada a fer la millor tasca nacionalista, i també pel bon nom de Catalunya.

Ens haveu deixat les vostres savies ensenyances i l'exemple de la vostra fermesa de convic-

cions i de procediments, i també, cal dir-ho ben alt, el bon nom de la vostra honradesa íntegra, fent que la Unió Catalanista arribés al dia d'avui immaculada, sense que ningú pugui acusar-la de cap baixa acció. I d'això, tots ens en sentim honorats; mercès a vós.

Perdoneu, que us estem fadigant; perdoneu si ens havem pres la llibertat de venir-vos a contar ço que en aquests dies agita el nostre pensament; perdoneu si amb la nostra franquesa hem abusat de la vostra benevolença; i si potser amb les nostres paraules havem tingut la indiscreció de portar una nova ferida al vostre cor, que ben lluny de nosaltres és tal intent, perdoneu-nos encare. La nostra principal o única intenció a l'escriure aquestes ratlles i al visitar-vos no és altra que la de tributar amb tota bona fe un sincer homenatge a la vostra personalitat que tan i tan mereix. Molt mal dites són les nostres paraules, pobríssim és el nostre oferiment, però tingueu la seguretat, mestre estimadíssim, que de tot cor el fem, plens de gratitud, respecte i lleialtat, i que jamai oblidarem el benefactor que tant en ordre individual com col·lectiu, per tota la vida, ens seràn les vostres ideologies i lliçons. Heu irradiat en el nostre esperit una llum tan viva que per damunt de tot l'accidental sempre ens il·luminarà.

I restem en la més completa confiança que vós, una volta refet de l'amarg contratemps que us aclapara, i que tots sentim, sia allà on sia, tornareu a senyalar-nos en tot moment la veritable ruta de la perfecció i lliberació de la nostra venerada Catalunya. Ne sentirem un bell goig i serem reanimats per a seguir prestant nostre petit esforç a la enorme tasca que bé cal realitzar.

Visqueu molts anys, honorable patrici.

Es posen a les vostres ordres, aquests vostres humils servents i admiradors.

Badalona, 27 d'Agost de 1916.

El President,
LLORENÇ MONÉS I COSTA

El Secretari accidental,
PERE DE TERA

AL VOL

Desnacionalització

L'ALTRE dia sentírem una discussió que tinguéren un amic nostre, que es vanta de ésser catalanista, i un castellà, sobre el nostre problema nacional.

El castellà ha viatjat una mica per Europa i ha residit una curta temporada a Alemanya, on ha après, pels seus propis ulls, que la organització de la societat alemanya és superior a totes les altres civilitzacions d'Europa.

Qualificaba, el castellà, de bogeria el nostre sentiment nacional, fatalment condemnat a neulir-se i a fracassar, segons ell, perquè va contra els moderns corrents unitaristes que cada dia van prenent més increment. Així—deia—els diferents i petits estats germànics s'agruparen tots a entorn de Prússia per a formar el gran imperi alemany. L'actual Itàlia s'ha format unint-se països que no fa pas molts anys vivien completament independents els uns dels altres. Ni a Baviera ni a Saxònia s'han produït moviments nacionalistes, així com tampoc hi ha un nacionalisme milanès o un nacionalisme napolità. Per què, doncs, vosaltres, els catalans, vos entocdiu en anar cap a la disgregació quan el món camina vers la unitat?

El nostre amic, molt acertadament, li replicà que per a que els problemes nacionalistes se resolguin, cal, a voltes, acudir a solucions disgregadores, més, devengades, és precis recorre a solucions d'unió. Baviera, Saxònia, Prússia, Hannover, no son més que regions, modalitats, de la pàtria germànica, i, per tant, l'interès del nacionalisme vol, en aquest cas, la unió de totes aqueixes regions en una sola i forta nacionalitat. L'Àustria mateixa no és altra cosa que una regió de la nacionalitat alemanya. Perquè Polònia, Alsàcia, Lorena i Schleswig no són regions alemanyes,

sinó nacionalitats o regions de nacionalitats diferents, és perquè aquests països, sentint-se oprimits dintre l'Estat alemany, han exterioritzat llur protesta mitjançant la creació de moviments nacionalistes.

El cas d'Itàlia és exactament igual al de Germania. Per a que el problema nacional italià estiguí tot solucionat, cal que Trieste i Trentí s'uneixin a la nació de la qual formen part.

El nacionalisme serbi i el romanès, únicament poden solucionar-se lliberant del jou de l'Àustria-Hongria a la Bosnia i l'Herzegovina i la Transilvania, i unint el dos primers d'aqueixos tres països a la Serbia i la Transilvania a la Romania. El nostre mateix problema nacional—deia el català—no es resoldrà sols amb la autonomia de Catalunya, sinó que serà precis que a aquesta s'hi uneixin València, Mallorca, la Catalunya d'enllà dels Pirineus, el Pallars i la Ribagorça, terres que totes juntes formen una sola nacionalitat.

El castellà va quedar-se plenament convençut de que, en efecte, l'interès del nacionalisme exigeix a voltes unir i no separar. Del que no es va convèncer fou de que els catalans tinguessin raó al pretendre reivindicar la nostra personalitat. Al contrari, quedà més convençut que abans que l'interès suprem del nacionalisme exigia mantenir a tota costa la faïç d'estar organitzat, actualment, l'Estat espanyol.

I era que el nostre amic havia parlat en castellà. I aquell, que ja fa una pila d'anys que viu a Barcelona i perfectament entén el català, no es podia convèncer, de cap manera, que Catalunya, com València, com Mallorca, no fossin altra cosa que regions-modalitats de la organització burocràtica de l'Estat espanyol.

El castellà tenia raó; la nostra nació no vivia en la persona del nostre amic. Aquest estava desnacionalitzat, ja que si així no hagués sigut, si de debò hagués integrat la pàtria nostra, no l'hauria negada parlant en castellà amb una persona que entenia, i el nostre amic ho sabia, perfectament el català. Oh, escola castellana! quant mal que has fet a la nostra pàtria!

Una nova organització política

S'intenta, novament, la unió de les forces republicanes... Aquest propòsit que ja han intentat portar a la pràctica, vanament pel que es veu, una infinitat de vegades tots els nuclis republicans que amb l'entronitzament de la República a l'Estat espanyol somniem, ara, darrerament, també volen fer-lo una real efectivitat els components de la «Joventut Republicana de Lleida» i un regular nombre de personalitats i organismes republicans de Catalunya.

S'ha publicat un manifest marcant les orientacions que ha de seguir el nou agrupament polític, i s'ha fet, també, una crida al poble, per tal que fes acte de presència en el miting celebrat, el dia 8 del corrent mes, en els Camps Eliseus, de Lleida. Tot, per ara, marxa com les anteriors vegades que, amb un fi semblant, s'ha cridat a la democràcia republicana, convidant-la a la unió tan cobejada pels mateixos republicans que apar estiguin interessats en que, com més d'unió es parli, més desunió, més confusió regni en els rengles dels partidaris de la República per a l'Estat espanyol.

Bé prou que van condensant-se les aspiracions que els nous, sempre nous, nuclis unionistes han de perseguir, i bé prou que es concrecionen la política que deu seguir-se... Els republicans, els homes republicans que han d'integrar les organitzacions unionistes no és deixen convèncer i cada nou organisme que per a la unitat d'acció dels republicans se crea, és una nova força que, tot naturalment, esdevé un nucli de desunió, una nova dissidència, com si diguéssim, dels altres nuclis ja formats i constituïts, gairebé tots, des de bell principi, per a l'assoliment de la desitjada unitat de forces democràtiques-republicanes. I això, aquesta eterna organització d'organismes polítics que podrien qualificar-se d'organismes carregats de bons propòsits, topa i s'estrella

contra la toçuderia dels mateixos republicans que creuen realment necessària la unificació de l'esforç republicà, però creuen també, a semblança d'un personatge pitarresc, que primer és el partit—el respectiu partit—que tot. Per una banda, dins del republicanisme, hi ha aquests elements que creuen que la unió ha de fer-se, però que per a fer-se han d'anar a integrar i engroixir el nucli del qual ells formen part, tots els components d'altres grups, partits o organitzacions que creuen, exactament, el mateix que tots els republicans estan convençuts que és una certa, això és: que per tal de fer la unió, la unitat, la unificació—segons el nom que vulgui donar-se-li—de les forces que aspiren—o, eterna i dolça aspiració!—a l'entronitzament de la República, cal que totes les organitzacions se fusionin o se disolguin i constitueixin una organització sola i única, i no cal dir pas que aquesta ha d'ésser la mateixa aon cada individu, que ve a ésser un benaventurat creient de la unió dels republicans, figura, actua i n'és una part constituïent...

Existeixen, per altra banda, una nova especie d'elements també freturosos, segons diuen, de que la unificació d'agrupaments republicans sigui un fet, i aquests elements són els que, sempre, quan ja tenen bastida una força o organització política, creada amb el fi de portar a cap la desitjada unió, se n'aparten i fugen en el precís moment que sembla que la unió o quan menys una major unió d'elements republicans va en camí de realitzar-se. D'homes pertanyents a aquesta pintoresca especie republicana n'hi ha una infinitat que—ja se sab—en eixir a la vida pública un nou nucli polític de caràcter republicà, els primers noms dels organitzadors del mateix amb que els nostres ulls han d'encarar-se, és amb els del sempiterns creadors i organitzadors de forces polítiques republicanes qual finalitat no és altra que la constitució d'una nova organització política aon s'hi acoblin—i aquest és el tòpic de sempre—tots els homes republicans...

Política, política rancia, política vella, política de farsa, és aquest continuat teixir i desteixir d'aquests elements per als quals no existeix ni deu poder existir una força aglutinant que els uneixi i cohesioni. Sempre parlant d'unió i sempre dividint-se; sempre perseguint l'entronitzament de la República, i sempre, aquesta bescantada madona, allunyant-se del seu soli... Farsa, farsa; política vella, política anacrònica, el vostre imperi predomina i triomfa!...

Sòrt, molta sòrt—sincerament volem dir-ho,—desitgem als autors del darrer moviment d'unió republicana que suara acaba de fer-se. La «Joventut Republicana de Lleida», força de joventut, força volenterosa, podrà fer, potser, el miracle que els altres no han fet. No volem veure algunes de les signatures del manifest, perquè són els mateixos signants d'anteriors i fracassades provatures, ni volem platicar respecte una de les orientacions fonamentals—la segona—que consta en aquell, la qual fa referència a la decisió de «recollir el fet Catalunya-Nació i incorporar-se totes les inspiracions del vivíssim i palpitant problema català per a que aquest no es desviï del sentit amplament generós i progressiu que ha de tenir», perquè enc que nosaltres creiem només que amb les forces polítiques eixides de Catalunya-Nació mateixa i no pas amb les forces polítiques que són fruit o resultat de la conveniència política que representa l'acte de recollir el fet de Catalunya-Nació, no deixem de creure, tampoc, en absolut, en que a Catalunya hi pugui haver forces polítiques—de la política de l'Estat, però—que actuant de mers simpatitzants del moviment català arribin a fer quelcom pel moviment de Catalunya. Si no res més fan, ja han fet, per ara, una afirmació catalana en redactar el manifest que comentem i que ens ha suggerit les precedents consideracions. I això, de totes maneres, avui, que encare regna la castellanització de les forces republicanes, és un bon indicatiu i un bon començament, des del punt d'obrir català, per a una nova organització política.

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

: : : FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmacies CAPSES D'UN CATXET : 35 cénts.

Bifotada de Chaurin de
Farmacotecnica

KALMINE

L'onze de Septembre

COM tots els anys, des de que la Unió Catalanista tingué la iniciativa d'homenatjar, en la figura del gran conseller i heròic patriota Rafel de Casanova, a tants i tants homes abnegats que, en aquells moments de feblesa de l'esperit nacionalista de Catalunya, generosament lluitaren, realitzant un suprem esforç, acció magnànima que absol aquella generació de tots els seus desviaments anteriors, que tan fatals foren a la existència lliure de la nacionalitat nostra, els catalans acudiren, fervorosos, de tots els indrets de Barcelona, de tota Catalunya, a retre homenatge justíssim a aquells herois, l'acte dels quals, per representar el sacrifici d'una ciutat que en un moment de greu perill tingué la visió plena del seu deure, que no dubtà en oferir a la causa de la llibertat tot el que de més preuat tenia, com és la vida dels ciutadans, ha de servir d'espill als homes d'avui que, per dissòrt, no senten l'entusiasme que deuria sentir tota persona, conscient del valor humà que implica la lliberació d'un poble que, segles ha, romàn sots la dominació l'esperit d'una nacionalitat que, per les influències exòtiques que ha rebut imposades per la força, ha quedat desviat i ha apartat, una mica massa, del seu íntim procedir, aquella espiritualitat justiciera que, en un temps que tot el món feia ús d'una ètica política fosca i depressiva, ja informava molts dels seus actes, obrint amb la influència del seu obrar, forma les doctrines propies de poble lliure.

El món ha fet via... Nous anhels de llibertat remouen el pensament de l'home modern; sapiguem ésser dignes descendents d'aquells catalans honorables, incorporant a les actuacions nostres la catalanitat llibèrrima que desitja la patria, per a poder contribuir a la evolució de la humanitat vers una era de major justícia.

Esplendorosa jornada fou la del dia 11: el sol mig tardor cobrí de besos amorosos el bronzo esculpir del brau Conseller català, i la pensa dels ciutadans rebia la influència de la serenor claríssima del cel blau pur, i, amb l'ànima oberta a la esperança, anà el poble, devotament, a portar les flors i els llorers, aromes i gloria, al punt on caigué ferit l'home tràgicament representatiu d'aquelles jornades de trist record per a Catalunya!

Ja el dia abans feren cap a la estatua d'en Casanova nombroses colles de ciutadans que iniciaren el patriòtic romiatge, que aquest any ha estat un dels més imponents i concorreguts.

Des de bon dematí que es vegé visitada la estatua del gran Conseller, per nombroses Comissions que anaven a depositar llurs homenatges als peus del defensor de les llibertats de Catalunya. Tal com va avançant el dia, van arribant més Comissions encare portant més ofrenes, quedant, al cap de poques hores, pleníssim, atapeït, comblat de flors, llorer, palmes i branques de roure, el marc construït expressament darrera del monument, presentant un esplèndid fons florit a la estatua... Una gran profusió de llaçades voleiaven rítmicament entremig d'aquell bell munt de flors i fulles, que no acabava mai d'ésser més gros... La presència de les Comissions era acollida amb forts i entusiastes aplaudiments. A dos quarts de deu arribà l'Associació Protectora de la Enseyança Catalana, la benemèrita entitat que tan de bé fa i de la qual tant s'espera per a la causa del nacionalisme de Catalunya, amb el seu president Manel Folguera i Duràn, seguit d'altres personalitats, portant una hermosíssima corona de flors, essent rebuda amb extraordinàries demostracions de simpatia intensa i entusiasme patriòtic. Al cap de pocs moments arriba la Junta Permanent de la Unió Catalanista, que va, en corporació, a depo-

sitar la seva ofrena, oint-se una ovació grandiosa. Nombroses escoles catalanes, amb tots els deixebles, esperançador planter dels dies futurs, anaven arribant, alegrois i eixerits, i posaven les flors, el llorer i les palmes, el seu infantil homenatge, a les plantes del brau ciutadà i exemplar conseller.

D'entre la interminable llista de corporacions que hi acudiren, en treiem les següents: Joventut Catalanista de Barcelona, Joventut Catalanista La Coronela, Esbart Català de Dançaires, Orfeó de Sans, Centre R. Sang Nova, Esbart Folk-Lore de Catalunya, Casal Catalanista del Poble Nou, Casal Catalanista de Sans Els Segadors, Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, *Catalunya*—setmanari de Lleida—, Casal Català de Buenos Aires, Cooperativa Mutual Catalana, Cau Grillat de Mataró, Catalanistes de Pineda, A. C. de Calella, Bloc R. Autonomista, Joventut del Bloc R. A., Associació C. Cultural de Lleida, *El Poble Català*, *La Veu de Catalunya*, Centre Regionalista de Sarrià, Escola C. Mossèn Cinto, Joventut Nacionalista de Catalunya, Escoles del Districte II, Minoria Nacionalista R. de l'Ajuntament de Barcelona, Casal Catalanista del Districte X, Catalanistes de Cornellà, un agrupament de catalans de Iquique (Xili) i LA Nació, que hi portà una frondosa branca de roure.

A un quart d'una arribà, precedit dels guardes municipals de cavalleria, de gran gala, l'Ajuntament, que, en corporació, anava a retre homenatge al gran conseller en cap Rafel de Casanova.

En Rius i Rius, dirigint-se a la Comissió organitzadora, presidida per en Puig i Esteve, en mig d'un solemniat silenci, diu:

L'Ajuntament de Barcelona, en el seu darrer consistori, acordà anar, en corporació, a posar, al peu del monument d'en Rafel de Casanova, una corona de flors, en recordança i agraïment a l'heroi d'aquella gesta patriòtica. Venim, doncs, aquí a complir l'acord i a posar en vostres mans la ofrena. (Una gran ovació es deixa sentir.)

En Puig i Esteve, contestant a l'Alcalde, diu:

La Comissió organitzadora d'aquesta anyal commemoració de la luctuosa data 11 de Septiembre de 1714 reb amb satisfacció la corona que l'Ajuntament de la ciutat ofereix a l'heròic Conseller en cap de Barcelona. Aquesta acció ens encoratja en la nostra patriòtica tasca de defensar els ideals nacionalistes en la lluita que sostenim per tornar a fer rica i plena Catalunya. (Aplaudiments i visques entusiastes a la patria.)

Amb l'expressé de França, la nit del dia 11 arribà, a Barcelona, una palma feta de flors recollides als llocs de batalla de la gran guerra, ofrena que els catalans que lluiten al front francès feien a la memoria d'en Rafel de Casanova, qual tribut fou depositat al peu del monument per la comissió portadora de la delicada finesa, oint-se, aleshores, un esclat d'aplaudiments i d'entusiasme, per l'hermós present dels voluntaris catalans.

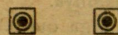
A més, la nota simpàtica espontània anònima, aquest any, s'ha accentuat. Joves parelles i gentils damiseles s'atacaven al monument depositant-hi rams de flors, obsequi pòstum als martres de les llibertats patries.

A deixar-hi el seu tribut d'amor patriòtic s'hi arribaren, també, les distingides donzelles Grant i Sala, Rosa Ferrer i Mas, Dolors Batlle i Cuyàs, Joaquima Delclòs, Francisca Martínez, Maria Azbeizon, Alcàntara i Gusart, i les germanes Bassa i Rocas.

El monument d'en Casanova és, des d'aquest any, notoriament millorat: amb el nou pedestal, la figura del Conseller resulta més visible, més enlairada, adornant-la, a més, unes formoses escultures d'en Josep Llimona.

Com a part imprescindible del programa, no hi faltaren els representants de la primera autoritat civil de la «provincia», que, com ja deu saber tothom, i és de consuetut en aquestes solem-

nitats ciutadanes, feren un paper lluit, deixant al seu superior jeràrquic en el lloc que li pertoca. Sembla que el Ponç madrileny no podia dormir tranquil, perquè imaginava què sé jo quantes coses preparades per a l'onze de Septiembre d'en guany, i heu's aquí explicat perquè, des del dia abans, foren tancats a la presó els joves Domènec Latorre, Josep Fernández, i Jaume Blanc i Benet, acusats d'haver proferit uns visques i uns moris subversius, que la Premsa declara, no-res-menys, no haver-ne rebut cap comunicació que en faci al·lusió. Els joves nomenats, que durant el captiveri seran atesos per l'Associació Catalana de Beneficència, ocupen cel·la de preferència i poden ésser visitats tots els dies, de les onze a les dotze. Està gestionant-se la llibertat de tots tres, per part de personalitats diverses.

GUAITA

El darrer discurs d'en Maura parlant de la situació d'Espanya en el seu aspecte internacional, i l'haver afirmat, —segons sembla— que l'Estat espanyol devia pendre posicions que el salvessin de l'anul·lament com a col·lectivitat forta quan la guerra acabí, ha remogut totes les passions dels neutralistes, i potser diríem millor si diguéssim dels que fan de neutralistes perquè no veuen possibilitat de portar una intervenció a favor dels imperis centrals. I en aqueix remoure ha surtat, com sempre, la eterna idealitat espanyola d'ageure's esperant que, tot passant, el temps se curi, per si sol, de resoldre els problemes espanyols.

Per això la nostra idealitat catalana xoca sempre amb ells; per això mai ens avenim. Car el que s'inculpa a en Maura ha estat predicat en nostra terra al bell començ del conflicte europeu, sense que en poguéssim perillar aqueixa neutralitat que per a molts no és comprensible d'altra forma que convertint a tothom en carrabiners.

Tots els pobles del món han cregut ara arribat el moment de procurar-se els millors avantatges, d'ordre reivindicador els uns, de dignitat uns altres, d'ordre econòmic els més. I fóra d'Espanya, cap altre poble s'entreté en escatir com ha d'ésser la seva neutralitat, sinó que l'atemperen a les circumstàncies.

Que es fixin els professionals del neutralisme —perdó!, però és així— en l'actuar dels Estats Units del Nord-Amèrica. Ells són, neutrals; cap bel·ligerant els ho ha escatit, i, no obstant, creen riquesa nacional proveint els bel·ligerants que volen o poden comprar-hi, apoderant-se, amés, dels mercats mundials.

La nostra Catalunya va estar des del primer moment en millors condicions que els Estats Units de Nord-Amèrica. No es pot negar que aquí es treballà tant com se va poder per a ambdós bel·ligerants aportant incommptable riquesa. Emperò així que no es pogué servir els imperis centrals, s'alçaren els neutralistes, i fent d'espies, impossibilitaren bona part de transaccions amb els aliats, que, ben prompte es preocuparen d'establir els centres de producció en els propis Estats, emportant-se'n dels millors braços, deixant d'aportar riquesa i creixent aquí la misèria.

Però d'això ningú en fa cas, car tothom se resigna a gemegar. Heu's aquí perquè la neutralitat del no fer res és tan volguda.

Sembla, talment, que ningú recordi que el viure no és una idealitat, sinó la realitat mateixa.—F.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

Avui, joiosament ho diem, la nostra llista de sotscripció es veurà notablement augmentada. Ens és grat publicar un gros nombre de noms pertanyents a homes que s'han fet ben bé càrrec dels deures de solidaritat que la nostra terra té amb aquells catalans que, des de les trinxeres, oposen, amb tot braó, el pit i el cor i una voluntat veritablement d'acer, a les brutalitats dels soldats imperialistes... És reconfortadora la publicació d'aquesta setantena de noms, perquè és la demostració de que tots els nostres amics, amb un poc de bona voluntat, podrien engròixir considerablement la nostra sotscripció, cosa que, al cap d'avall, fóra en profit dels voluntaris de Catalunya.

Aquesta llista tan llarga que publiquem avui ens ha estat facilitada per un nucli de ciutadans que, a les interioritats de la feina quotidiana, han anat recollint els donatius que a la mateixa hi consten... Si tots—afirmem-ho—els que simpatitzen amb l'acció dels nostres voluntaris fessin el mateix que ha realitzat el nucli que ens ha facilitat la llista esmentada, Catalunya, ben dignament, podria enorgullir-se de que els homes que té a la guerra són socorreguts, apoiats i apadrinats, també, per la generalitat dels homes de la terra catalana. El cas del nucli de ciutadans al·ludit creiem que podria tenir imitadors...

Catalans, amics nostres i dels voluntaris que Catalunya té a França: preoccupeu-vos de que el major nombre de fills de la nostra terra se solidaritzi amb els volenterosos defensors dels Estats que han emparat, en aquest cas, l'esperit dels petits pobles!...

	Pessetes
Suma anterior.	735,30
BARCELONA	
Pere Bassols	1,00
Agustí Peruchó	1,00
Marius Vidal	1,00
Joàn Estapé	1,00
M. Conforto	2,00
G. Hernández	1,00
Enric Dodero	1,00
Josep Carratalà	1,00
Joaquim Pella	5,00
Joàn Solares	1,25
Pere Gosé	1,00
Constantí Aleu	2,00
Venanci Gómez	1,00
M. Sala	1,00
L. Parellada	0,25
G. Rei	0,25
R. Conill	1,00
Josep Arcas	1,00
L. Solà	0,50
Joàn Sagrera	0,25
Sebastià Sellarés	0,25
Barbit	0,25
Rodrigo	0,25
Lapedra	0,25
Josep Casals	0,25
Jaume Calis	0,25
F. Lapeira	0,50
Joàn Montserrat	2,00
Josep Petit	2,00
R. de la Barrera	2,00
Jaume Fanés	1,00
F. Periu	2,00
M. Bragulat	1,00
Josep Pascual	1,00
A. G. F.	2,00
Miquel Colominas	1,00

774,80

	Pessetes
Invent Borràs	1,00
Miquel Traveria	1,00
Isidre Garriga	1,00
Gregori García	1,00
Pere Malé	1,00
Salvador Valls	0,25
Joàn García	0,50
Pau Guinart	0,50
F. Castellón	0,25
Ildefons Martí	2,00
F. Vives	2,00
F. de P. Besoli	1,00
Josep Burgé	0,50
F. Soler	1,00
Andreu Bosc	1,00
Josep Fanés	1,00
J. Altimira i Rovira	2,00
Jaume Altimira	1,00
Joàn Altimira	1,00
J. Altimira i Quintana	1,00
Martí Sagués	2,00
Manuel Grau	1,00
Antoni González	2,00
J. J. Estradé	2,00
Andreu Lanne	1,00
Ramón Coleu	1,00
Bernard Guillem	1,00
Josep Maria Vallverdú	1,00
Pascal Pérez	1,00
Josep Gustems	0,25
Eugeni Simó	1,00
Josep Sabanés	2,00
Rafel Bonet	0,50
Ricard Gasa	1,00
Llorenç Solsona	1,00
Josep Pintó	1,00
Josep Quintana	1,00
Francesc Vidal	1,00
Total	815,55

Ja fa alguns dies que tenim confeccionats varis «paquets d'apadrinament» dels que constaran a la expedició que estem preparant. En el proper número donarem compte dels noms dels soldats catalans als quals se'ls enviarà «paquet».

M. Emmanuel Brousse, Diputat pels Pirineus Orientals, acaba de rebre la lletra que segueix del Ministeri de la Guerra:

París 4 Septembre 1916

Senyor Diputat:

Vós m'heu demanat el fer acordar una pensió o, quan menys, un socors, anyal, per a les famílies dels voluntaris catalans morts al servei de la França, com també als voluntaris ferits o inutilitzats. Jo tinc l'honor de fer-vos saber: Primer: Que els voluntaris estrangers ferits al servei de la França tenen dret a la pensió com a militars francesos. (Avis del Consell d'Estat del 15 Maig 1900.) Segon: Que les viudes dels militars morts al servei de la França tenen dret a pensió en les mateixes condicions que les viudes dels militars francesos. (Avis del Consell d'Estat del 1er. Maig 1915.)

El Ministre de la Guerra, General Roques.

Nacionalistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

Conferencia notable

SEGUINT la tanda d'actes que té organitzats l'Orfeó Gracienc, el diumenge passat hi tingué lloc una conferencia que, sots el títol «La vida dels catalans a Buenos Aires», desenvolupà el seu consoci en Julià Molinari.

Fer una ressenya completa de la mateixa, l'espai no ens ho permeteria; fer-ne un extracte és quasi impossible, tota vegada que els conceptes estàn tan íntimament lligats els uns als altres, formant un bell i acabadíssim treball, que no volem exposar-nos a malmetre'l extractant-lo.

En síntesi podem dir que la essència d'aquesta conferencia la constitueix un pregón sentiment d'humanitat i amor al pròxim, que la fan estimable en tots conceptes.

En ella ens és mostrada, als nostres ulls, com a imatges fatídiques que creuen erràtiques pel nou món en cerca de millor ventura, les siluetes d'aquells germans nostres de pàtria, que, a l'impuls—de la mala companyia de les propies o adquirides, indefinides aspiracions que els remouen—com diu el senyor Molinari, han abandonat «aquell doll d'afeccions que volen tornar a abraçar i que mai obliden».

Les penalitats del viatge, fet en males condicions, l'arribada a un país desconegut molts cops sense recursos per a atendre les necessitats més immediates, la cruïda d'una vida nova i desconeguda, tota materialisme, i aquell decaïment moral que d'això se'n deriva, la manca d'espiritualitat catalana, que fa més intensa la nostàlgia que se sent lluny de la pàtria... Tot, tot ha estat cruament presentat, tal com veritablement és, pel senyor Molinari.

De la observació d'aquest sistema de vida dels catalans—digué—nasqué el Casal Català de Buenos Aires.

Fa una relació de la tasca que dit Casal realitza, fent ressaltar la confortació moral i espiritual que la seva existència, pels catalans que allí es troben, representa, trobant en les hores de convivència patriòtica, política, la dolçor que recompensa les amargors sofertes en la lluita per la vida, per un millorament econòmic.

Acabà la seva acurada disertació demanant als companys de l'Orfeó Gracienc que enviïn un missatge de coral simpatia i d'absolut regoneixement de la tasca que realitzen als germans nostres de pàtria que, eixoplugats baix la senyera de les quatre barres, constitueixen l'Orfeó Català de Buenos Aires, fent vibrar amb nostres cançons l'ànima dels catalans que allí es troben, proporcionant-los, ensems, un conort en les hores d'enyorament.

Amb paraules amarades d'amor, recomana no abandonem els que allí, de grat o per força, hi resten, que els aconortem, tramentent-los la calor dels nostres entusiasmes patriòtics.

Aquest — diu — és el remei que jo crec únic per a solucionar les qüestions econòmica i política que he observat en la vida dels catalans a Buenos Aires.

Insisteix en que no abandonem els germans nostres, dient que la paraula Orfeó exigeix tota l'amplitud del bé espiritual, i, per tant, demana a l'Orfeó Gracienc la realització de tan enaltidora obra.

En resum, la conferencia donada pel company Molinari constituïa un document lluminós per als catalans que, des d'aquí, miren cap al nou món, ensems que posà de manifest el que pot el bon record de la pàtria en terres llunyanes.....

La escullida concurrència tributà una franca ovació al conferenciant, qui fou molt felicitat.

Rebi també la nostra, ben sincera.

Una partida més al capítol d'agris

«Així la vida... s'anava fent impossible per als que no eren de la seguida, perquè els insults a persones i béns eren a diari, posant-se, de fet, en vigor la llei de sospitosos... Passava un dia per davant de la Casa de la Vila, on hi havia un retén... quan, de prompte, vingué una pedreta a ferir-me del clatell. Al girar-me, indignat, vaig topar-me amb la mirada provocadora i burleta d'aquella digna sostenidora de l'ordre públic. Vaig sentir-me rebotir la sang del cap al cor, i vaig concebre intencions de tirar-m'hi com un lleó a venjar aquell afront; més va mancar-me el coratge, retirant-me ple de ràbia impotent. Després vingué l'avergonyiment de ma pròpia covardia i, ensems, el ferm propòsit de tirar-me al camp, somniant amb el moment en que pogués revenjar-me.» — *Marià Vayreda*.

ERA dimarts passat, dia 12 de Setembre. Els autors dels luctuosos fets ocorreguts, a Girona, el dia 19 d'Agost, restaven en la més incompresa impunitat. A la matinada del dia 11, a Barcelona, tres joves, que aclamaven Catalunya davant la invocació dels herois que el 1714 moriren defensant les darreres posicions de la nostra sobirania nacional, eren detinguts pels agents de policia i posats, més tard, a disposició de l'autoritat militar, acusats de suposats atacs a l'exèrcit.

Una prestigiosa personalitat del nacionalisme català formulava, en l'al·lusió a les transcrits paraules d'en Vayreda, el seu pensament sobre l'actitut que era assenyalat que prenguessim els nacionalistes. No deixar-se emportar pels impulsos exaltats de la nostra dignitat ferida, recollir el nou ultratge, servarlo dins del nostre pit; enfortir la continència de la nostra exasperació; somniant amb el moment, que arribarà, d'una més justa reivindicació.

Els fets de Girona resten impunits. En esdevenir els succeos, les nostres plomes restaren quietes i es limitaren a recordar als lectors nostres que una llei especial les cohibia. El comentari que, dins de la llei al·ludida, podíem fer hauria resultat substancialment pàlid; hi han moments que el silenci és més digne que la paraula, si aquesta ha d'ésser temorega. Per altra part, no estavem disposats a sortir-nos de la legalitat de l'Estat, entregant-nos indefensos a una repressió atàvicament cruel, que no fóra compensada per la eficàcia, en bé de les llibertats catalanes, de l'acció realitzada; ens privarien de la llibertat individual, i, per tant, l'actuar nostre devindria contraproductiu per a la finalitat ideològica que volem assolir. Durant una pila d'anys, dins del nacionalisme català hem patit d'una dolorosa malura: ha esdevingut un fet que ha malmès i ha sotraguejat la nostra dignitat de catalans; desseguida, hem esperat el comentari del fet que, des de les planes del periòdic nacionalista, fos llençat fort, virulent, perillós, amb evident exposició de la llibertat d'un home; l'aute de procesament, naturalment, arribava; el periodista era portat reixes endins, i la opinió catalanista restava quieta, satisfeta, si no feia quelcom encare més execrable: negar la intenció del fet, i demanar misericòrdia al detractor, davant de qui s'havia volgut sostenir en un gest altívol i arrogant.

Nosaltres, de gests d'aquests, que han de resultar ridícols i nuls, no en volem fer; tampoc, però, volem haver de recórrer mai a demanar clemència. En pendre les nostres resolucions, pensarem que, en decidir sortir-se de la llei, no és a les columnes d'un diari on deu acudir-se.

No-res-menys, dins d'aquest criteri nostre, parlarem, com parlem avui, dels fets que feixen la nostra sensibilitat patriòtica i humana.

Mentre vitorejaven les llibertats de Catalunya, acusats d'infamar l'exèrcit espanyol, tres joves són detinguts, a Barcelona, la matinada del dia 11 de Setembre; no hi han altres testimonis que la policia i, diuen, el d'un individu de l'exèrcit; ciutadans honrats hi havien al lloc del succés; ciutadans desinteressats del fet, de pensar ben diversos en matèries polítiques; ningú en va haver esment de les injúries; no-gens-menys, els tres joves són duts a una Delegació de policia; a mig dematí, unes persones van a veure'ls i a interessar-se per la seva dissòrt; un dels detinguts es queixava d'haver rebut una contusió que li produïa fort dolor; entre els visitants hi ha un honorable doctor en medicina, qui acut a la farmàcia més propera per adquirir l'indispensable per a donar al contusionat els primers auxilis; quan, proveit dels medicaments necessaris, torna a la Delegació a practicar la cura, un funcionari li diu, naturalment en castellà, que els detinguts han estat trelladats al Govern Civil; s'acut a aquest centre, on neguen la possessió dels detinguts, que deuen ésser, diuen, a la Quefatura de Policia; aquí diuen que ni els tenen ni en tenen cap notícia, que no és afecte al seu servei aquesta mena de detencions, que deuen trobar-se, amb tota seguretat, al Govern Civil; i es torna al Govern Civil, i al Palau de Justicia, i enlloc es pot tenir cap notícia dels tres joves, que sembla que se'ls hagi engolit la terra. Mentrestant, el d'ells que està contusionat segueix sense poder rebre els ausilis mèdics; ni a un enemic de guerra se'l tracta amb tanta duresa! Finalment, cap al tard, se sab que els detinguts han estat entregats pel Governador Civil a l'autoritat militar, que es troben a la Capitania General, i que van a ésser trelladats a la Presó Model, a disposició del jutge militar; això ja és a primeres hores de la nit. Els procediments són severíssims. L'auditor de guerra demana l'atestat de presó dels tres joves. En el moment que escrivim aquestes ratlles ells continuen empresonats.

Els autors dels fets de Girona porten damunt l'acusació de la ciutat sencera i, encare, es passen en llibertat.

Les senyalades paraules d'en Vayreda, referides a un procés diametralment oposat a les nostres idees lliberadores, atinadament re-tretes, pel nostre distingit amic, senyalen el camí que deuen seguir els nostres impulsos exaltats per la nostra dignitat ferida.

En tant, com l'escriptor olotí, a la vista de les vexacions còmeses, enfortides les nostres conviccions pel domini adquirit sobre les passions nostres, atenuarem la ira del nostre gest i retindrem les nostres energies, que, avui, serien fàcilment anorreades, pensant en que, un dia o altre, arribarà la reivindicació dels drets, i que, mentrestant, ja fariem prou els catalans si sempre sabíem tenir noció de la nostra dignitat, i, en tots els moments, bona memoria.

L'actuació obrera

ELS obrers cistellers celebraren una reunió en la qual acordaren facilitar al patró Ramon Morros totes les vacants del seu taller, pel motiu de fer complir als seus obrers el deure d'estar associats, base firmada pel susdit patró, la qual els obrers han deixat de complir.

◆ Reunits els estampadors i cilindradors, procediren a la elecció de la J. D., quedant elegits els següents individus: Batista, Bofill, Hernández, Vallvé, Monderde, Simó, Barceló, Duràn, Blanchart i Adzet.

Després es discutiren assumptes de caràcter general i de poc interès, aixecant-se la reunió sense cap incident.

◆ Els fundidors en ferre celebraren un miting en el que es tractà de la necessitat d'enfortir la organització de l'ofici i cohesionar les forces disgregades.

◆ Per a tractar de la vaga plantejada amb la casa Torras i Bordas, es reuniren en assemblea extraordinària els obrers mecànics.

El president—que ho era el vicepresident del Sindicat—explicà les causes que motivaven dita assemblea, que no eren altres que la detenció del company president del Sindicat i un vaguista.

Pregunta als reunits com creuen deu procedir-se davant de tals arbitrarietats, fent tot seguit ús de la paraula alguns companys amb tons molt enèrgics creient alguns d'ells que si és precís per aconseguir la llibertat dels presos anar a la vaga general de l'ofici.

Després d'haver exposat varis dels reunits els esforços fets pel Sindicat i a proposta d'un d'ells s'acordà per unanimitat mantenir per tots els mitjans possibles la vaga parcial amb els tallers Torras i Bordas.

També es proposa i és acceptat que per cada company que caigui pres siguin demanades mil pessetes d'indemnització a dita casa i que si no són posats en llibertat els dos companys presos, per tota aquesta setmana, es reunixin les Juntes i delegats dels Sindicats metal·lúrgics.

Es donaren facultats a la Junta per a que augmenti la quota sempre que no passi de dos rals i sigui necessari per a ajudar als companys presos.

◆ Convocada per la ex Junta directiva de La Naval, tingué lloc una reunió en la que devia donar-s'hi, per part dels individus que la componien, amplies explicacions i presentar un detallat estat de comptes.

Poc després d'ésser començat l'acte, el delegat el sospengué produint-se un gros escàndol.

◆ El Comitè de la C. N. del T. s'ha dirigit als Sindicats i Federacions adherides, fent-los avinent que, acordada la reanudació de la campanya pro-amnistia i abaratiment de subsistències, procurassin tots els adherits posar-se al corrent de pac, com també que, a la major brevetat, li siguin enviades llurs adreces i les dels companys que els mereixin llur confiança.

◆ S'ha celebrat, a Sabadell, el III Congrés de la Federació Regional Catalana de Sindicats Obrers Metal·lúrgics.

Diferents eren els temes a tractar, essent algú d'ells de molt delicada solució, el que fou motiu de que es prestessin a l'argues deliberacions, costant un xic el posar-se d'acord.

Suavitzades, però, les asprors que provocaven les discussions i mercès a la bona voluntat dels reunits, s'anaren solucionant molts dels temes presentats, essent algú d'ells objecte de qualques modificacions.

Els catalans de Iquique

Per l'ensenyament català

L' Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, en ocasió de la data de l'onze de Setembre, ha rebut d'una agrupació de patriotes d'Iquique (Xili) la següent fervorosa comunicació:

Molt honorable senyor:

És avui que amb gran satisfacció ens dirigim a aquesta venerable institució en compliment d'un deure sacratíssim que cap català deuria oblidar. És avui que per primera volta fem arribar vers aqueixa Associació el nostre petit esforç com és el de destinar una quantitat per a la protecció de la entitat que vostè té l'alt honor de presidir.

Nosaltres, catalans de cor, que aquí a Iquique formem un nucli reduït, ja fa tres anys que, per la data de l'onze de Setembre i per mig d'un car amic, enviàvem una corona al gran conseller Rafel de Casanova; més, aquest any, pensant fer obra més patriòtica, hem canviat de procedir, fent que, per compte d'enviar una gran corona, fos enviada més xica, fent, ensem, un esforç, com és el d'augmentar el nostre donatiu individual i destinar la dita quantitat a una de les entitats catalanes que cura de propagar més el sentiment de la patria.

Com sigui que, actualment, la nostra formosa i befada llengua passa per un dels moments més transcendents de la nostra història i essent com és ella l'ànima nostra i la clau de la nostra llibertat, no hem vacil·lat, senyor, en fer-ne donatiu a l'Associació Protectora de la Ensenyança, i així estarem satisfets en saber que hem fet obra altament patriòtica i hem ajudat a l'ensemble al sosteniment d'aqueixa digna Associació, que es dedica tan bé al conreu de la nostra estimada parla.

Accepti, senyor, aquesta minça quantitat. Ja veu que és migrada accepti-la amb tot el cor, que és així com l'enviem i també com a una prova més de consideració que uns catalans, lluny de la seva patria li dediquen; ella és per tant en remembrança de la data de la pèrdua de les nostres llibertats.

En fer-ne present, ho fem sense vacil·lació de de cap mena; això és, ho deixem al seu govern, convençuts que ell servirà per als fins que aqueixa digna Associació persegueix.

Rebi, preuat senyor la mostra de consideració d'uns catalans que encara que lluny de la seva patria, preuen constantment amb ella.

Visca la llengua catalana! Visca Catalunya!

E. Batlle i Saques, Joan Cordomí, Genís Mayolas, J. Martori i Vila, Gil Martí, J. Millà i Muxart, Miquel Prat, Anfòs Ravellat, Francesc Recasens, F. Roca i Ribas, P. Roca i Gibert, Cristòfol Rubio, Marcell Soler, Albert Salvadó, Joan Torrents, Antoni Torrents, Vicens Vernet, Nicolau Vilaplana.

Van adjuntes cent-setanta-set pessetes, import del donatiu.

Iquique Juliol 1916.

Senyor President de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana.—Barcelona.

• • LA NACIÓ • •

ABONAMENT

2 pessetes trimestre : : Estranger: 3 pessetes

En Camil Campanyà no ha mort

La dolorosa versió referent a la mort d'en Camil Campanyà circulava insistentment fa uns dies. Venia confosa, i per això no la recollírem. Ara, el nostre entranyable amic Arnau de Vilanova ha rebut, del voluntari català Jaume Taulera, una lletra, en la qual es desmenteix la mort del gran amic Campanyà. Diu així el brau Taulera:

«Digueu arreu que el compatriota Camil Campanyà no ha pas mort, i que està ferit a l'hospital.

Jo el vâreig veure a l'atac de Belloy, a la batalla del Somme, el 4 de Juliol d'aquest any. Estava estès a terra, i, no responent a mes paraules, el vâreig deixar per mort, sense tenir temps per a ocupar-me d'ell, perquè els alemanys feien foc de barratge, i havia de seguir endavant. El sargent major de la companyia, en Mayer, afirmà després, jurant-m'ho, que en Campanyà estava ferit a l'hospital, i que continuava millorant. Jo faré tot el que pugui per anar a veure 'l, per més que em sembla difícil. Diguin-ho tot a sa bona mare, que no es despacienti, que ja mirarem per ell, i, si és a l'hospital, en sortint farem una gran festa.»

Infinitament celebrarem aquesta nova.

NOVES

L' Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, en ocasió de la entrada en el nou curs escolar, ha repartit entre els seus socis una circular en la qual se'ls demana vulguin facilitar dades de tots els nois i noies, fills o subjectes a la tutela d'aquells que concorren a establiments d'ensenyança primària, detallant, ensem, quina mena de lliçons, que es refereixin a les nostres coses, el són donades.

Els propòsits de la Protectora, en remetre la circular esmentada als seus socis, ja detallats en altra circular que s'esmenta, són els de promoure accions col·lectives vora les Direccions de Col·legis i Escoles de la nostra terra, encaminades a aconseguir que siguin donades als infants ensenyances de la llengua catalana i de totes les altres matèries (Geografia, Història, Literatura, etcètera) referents especialment a Catalunya.

La Secció Permanent d'Educació i Instrucció del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria fa evident que, havent quedat despatxades totes les matricules dels primers cursos d'anglès i de francès, se n'obra un de nou per a ambdues assignatures, la explicació de les quals tindrà lloc en dies alterns, de dos quarts de vuit a dos quarts de nou del vespre.

La matrícula tindrà caràcter d'efectivitat únicament si s'inscriuen un nombre suficient d'alumnes.

Per a més detalls, dirigir-se a la Secretaria de la Secció o a les Oficines Generals del Centre, Rambla Santa Mònica, 25.

La Joventut Nacionalista La Coronela, ha quedat domiciliada, des del dia 10 d'aquest mes, a l'estatge social del Foment Autonomista Català, Passeig de Sant Joan, 85, on deuràn adreçar-se-li tots els encàrrecs, lletres, comunicacions, etc.

L'Agrupament Sardanístic «Dancem» del Casal Nacionalista Martinenc (Xifré, 25) ha organitzat per a demà, diumenge, a les deu de la vetlla, una extraordinària audició de sardanes en honor de la Reina i Cort d'Amor de la Festa del Jòcs Florals que, organitzats per la joventut de dit Casal, se celebraran a la tarda del mateix dia.

De la interpretació del programa se n'encarregarà la renomada cobla «La Principal Barcelonina».

La secció d'Esbarjo del Casal del districte II ha reanuat les audicions de sardanes i ballets populars que tenien lloc els dies festius a la tarda en el local de l'esmentat Casal, Álvarez, 6, pral., i que amb tant èxit s'han vingut realitzant en exercicis anteriors.

També té en projecte la celebració de diferents actes, la efectivitat dels quals serà oportunament anunciada.

Demà, diumenge, a la tarda, tindrà lloc, al local de la entitat Casal Nacionalista Martinenc, Xifré, 25, la festa extraordinària dels Jòcs Florals que, amb tan bon acert i entusiasme, ha organitzat la Joventut Els nêts dels Almogavers.

La festa s'ha vingut preparant amb tota solennitat, i és molta l'animació en aquella barriada per a concorre-hi.

El guanyador de la Flor Natural és el jove poeta Josep Pons i Tió.

Sabem positivament que es troben avançadíssims els treballs preliminars que vénen fent-se per tal de publicar, a Nova Iork, una gran Revista gràfica que, dintre el caràcter cosmopolita que tindrà, s'ocuparà estensament dels catalans i les coses de Catalunya.

La iniciativa de publicar l'al·ludida Revista va sorgir del malaguanyat escriptor català Josep Branyas.

Hem rebut un exemplar de l'Anuari Estadístic de 1915 del Museu Social.

Igualment hem rebut, del diputat provincial Antoni Sansalvador, un exemplar de la seva obra *La patum*. Agraïm ambdues ofrenes.

CORRESPONDENCIA

R. S.—Ciutat: N'hem pres nota.—T. F.—Ciutat: Com ja haurà pogut observar, a les nostres planes no s'hi publiquen poesies.—E. R.—Ciutat: El seu article està molt bé, però és més propi per a un periòdic que s'hagi especialitzat en els assumptes de la guerra que no pas per a nosaltres, que sols ne comentem i ens ocupem dels aspectes generals i del cas particular dels voluntaris catalans.—F. C.—Terrassa: Tot va endavant.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50.—CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles
dentials de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH

BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)